

FROM GREY TO VIOLET

The feminist movement of the transition in Lleida:
the part of history that has not been explained

HYPOTHESIS

The people of Lleida, especially the young people, are completely unaware of the role played by some feminist women who followed political ideas from left wing in the years of the democratic transition in Lleida.

MAIN OBJECTIVE

Investigate the role of the **feminists** of **Lleida** during the **democratic transition** and to vindicate it, making it visible to the people of my generation.

SPECIFIC OBJECTIVES

1. Find out what this **role** is
2. Determine the **relationship** between feminist struggle and **political/social events**
3. Know the **repercussions** of feminism during the transition in the emergence of **feminist studies** at the **University of Lleida**
4. Determine **how unaware** the population of Lleida is about this issue
5. Create an informative material **to publicize** this contribution
6. Know the **opinion** of these women about new feminisms and what they can do to contribute
7. Establish a **feminist genealogy** in the city of **Lleida**

METHODOLOGY

A background image of a protest with a purple overlay. The image shows people holding signs, with some text visible on the signs such as 'DIGNITY IN TIME' and 'LA PORNOGRAFIA'. The overall scene is a public demonstration.

Collected information

- 1. The democratic transition in Lleida, Catalonia and Spain**
- 2. The condition of women during the Franco regime**
- 3. The role of women in the political change**
- 4. The birth and development of the feminist movement in Lleida**
- 5. The Trans Law**

METHODOLOGY

Collected information

Interviews

JULY

- MAITE OJER BLASI
- ANNA ARIÑO GARRIÉ
- CARMINA PARDO MESTRE
- ELVIRA SIURANA ZARAGOZA
- Mª ÀNGELES CALERO FERNÁNDEZ
- CHUS BORRELL FELIU

AUGUST

- EUGÈNIA CAÑUETO VIDAL
- MARIA HUGUET RECASENS
- MERCÈ CIUTAT VALERO

SEPTEMBER

- SÍLVIA PUERTAS NOVAU
- CARMÉ BELLET ROCA

METHODOLOGY

Collected information

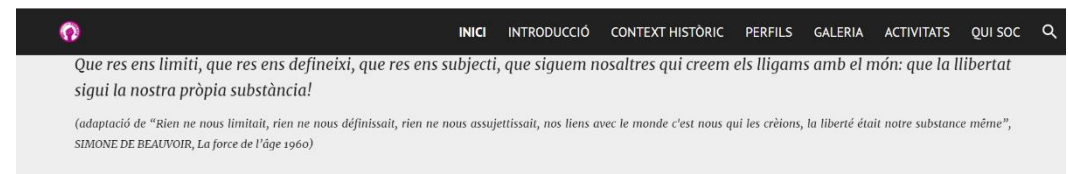
Interviews

Surveys

✓ Hypothesis

 Que res ens limiti, que res ens defineixi, que res ens subjecti, que siguem nosaltres qui creem els lligams amb el món: que la llibertat sigui la nostra pròpia substància!

ANALYSIS AND RESULTS

SURVEYS

STUDENT THEMATIC BLOCKS

- 1) Spanish democratic transition
- 2) Feminist movement in Lleida
- 3) Key struggles of transition feminism
- 4) Current issues in the feminist movement
- 5) Personal opinion on gender equality, gender discrimination, etc

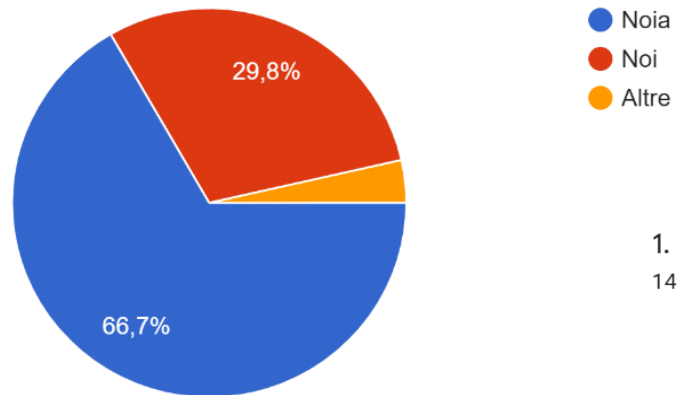
TEACHER THEMATIC BLOCKS

- 1) Situation of women during the Franco regime
- 2) Feminist movement in Lleida
- 3) Key struggles of transition period feminism
- 4) Feminism in the school curriculum
- 5) Current issues in the feminist movement
- 6) Personal opinion on gender equality, sexist discrimination, etc

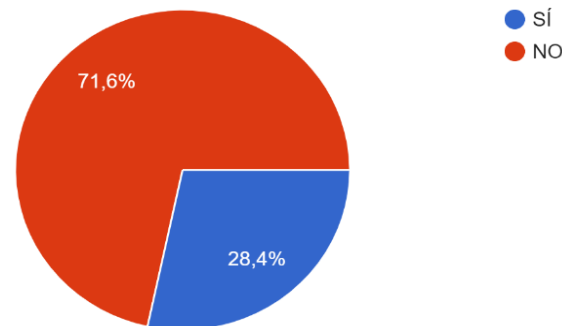
ANALYSIS AND RESULTS SURVEYS

Students do not really know too much about issues such as the democratic transition or feminist organizations in Lleida during this period.

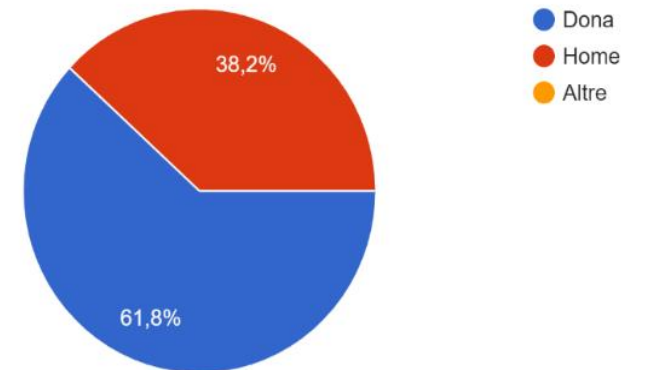
Sexe
141 respostes

1. Saps què és la transició democràtica espanyola?
141 respostes

Sexe
55 respostes

ANALYSIS AND RESULTS

SURVEYS

Taula 5a. Conveniència de la inclusió del feminisme a la història de Lleida. Distribució per sexes

	NOIES	%	NOIS	%	ALTRE	%	TOTAL	%
NO	8	8,5	26	62	3	60	37	26,2
SÍ	86	91,5	16	38	2	40	104	73,8
TOTAL	94	100	42	100	5	100	141	100

Taula 16a. Utilitat d'educar contra el masclisme (p. 20). Distribució per sexes

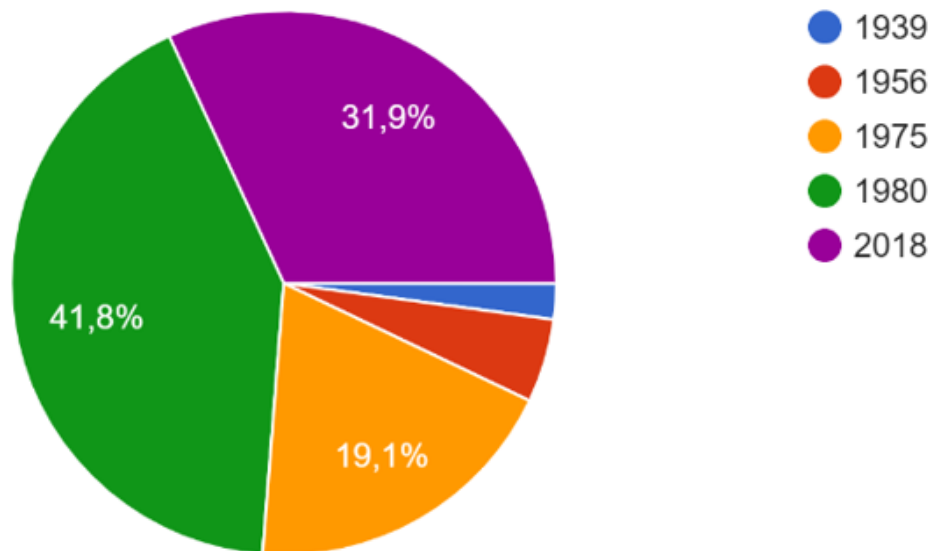
	NOIES	%	NOIS	%	ALTRE	%	TOTAL	%
NO	8	8	15	36	1	20	24	17
SÍ	86	92	27	64	4	80	117	83
TOTAL	94	100	42	100	5	100	141	100

ANALYSIS AND RESULTS

SURVEYS

8. Els lemes “Nosaltres parim, nosaltres decidim”, “Jo també he avortat” o “Jo també sóc adúltera” corresponen ... per primer cop en una manifestació?

141 respostes

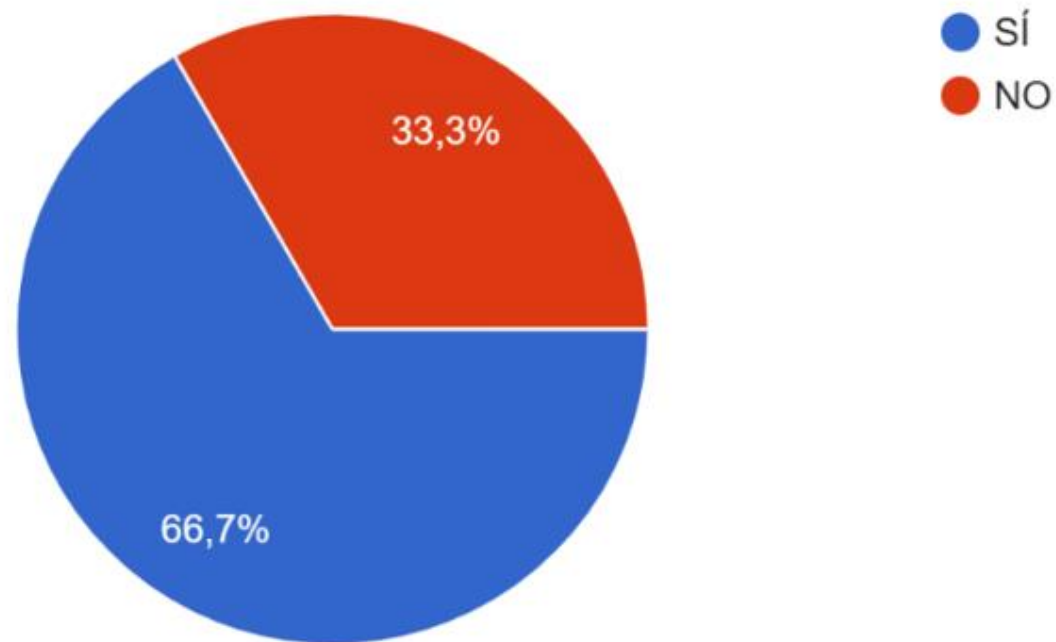

ANALYSIS AND RESULTS

SURVEYS

11. Creus que hi ha diferència entre "sexe" i "gènere"?

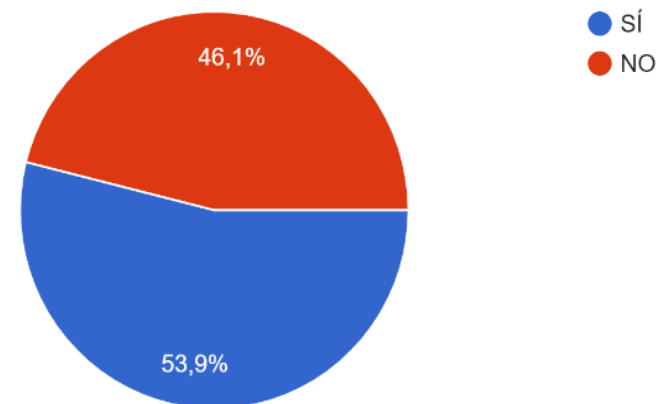
141 respostes

ANALYSIS AND RESULTS SURVEYS

13. Saps de què va la llei coneguda com a "Llei trans"?

141 respostes

Taula 10a. Coneixement del contingut de la Llei trans. Alumnat (p. 13)

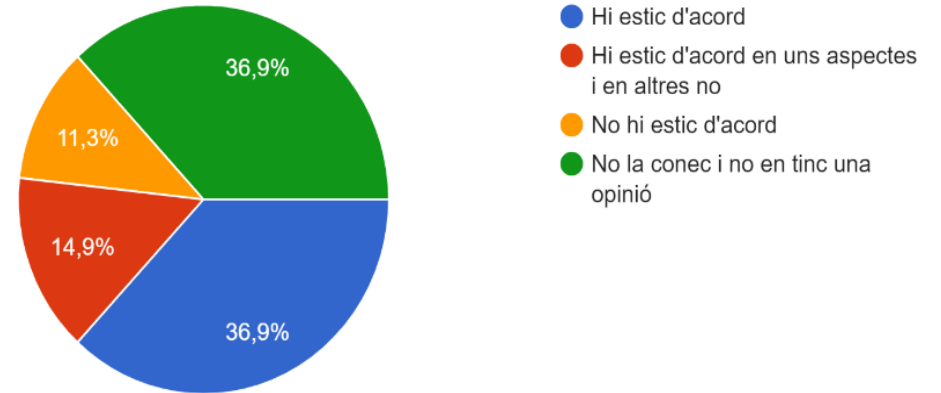
	NOIES	%	NOIS	%	ALTRE	%	TOTAL	%
NO	36	38	26	62	3	60	65	46
SÍ	58	62	16	38	2	40	76	54
TOTAL	94	100	42	100	5	100	141	100

ANALYSIS AND RESULTS SURVEYS

The majority of the young people who were asked have some vague notions on the subject of the *Trans Law*, but in reality have little concrete knowledge about it

16. Quina és la teva opinió sobre la "Llei trans"?

141 respostes

Taula 13a. Opinió sobre la Llei trans (p. 16). Distribució per sexes

	NOIES	%	NOIS	%	ALTRE	%	TOTAL	%
SÍ	41	43,7	9	21,4	2	40	52	36,9
NO	5	5,3	9	21,4	2	40	16	11,3
1/2	15	16	6	14,3	0	0	21	14,9
NS	33	35	18	42,9	1	20	52	36,9

ANALYSIS AND RESULTS SURVEYS

Girls are the ones who live in our day to day gender inequalities; instead, they go unnoticed for the boys.

Taula 14a. Opinió sobre la igualtat home-dona (p. 18). Distribució per sexes

	NOIES	%	NOIS	%	ALTRE	%	TOTAL	%
Encara queda molt	73	78	15	36	3	60	91	64,5
Ja ho tenim a tocar	20	21	14	33	1	20	35	24,8
No hi ha cap desigualtat	1	1	13	31	1	20	15	10,6
TOTAL	94	100	42	100	5	100	141	100

Taula 15a. Experiències discriminació masclista (p. 19). Distribució per sexes

	NOIES	%	NOIS	%	ALTRE	%	TOTAL	%
NO, mai	14	15	27	64,3	2	40	43	30,5
SÍ, ocasionalment	50	53	13	31	2	40	65	46,1
SÍ, sovint	30	32	2	4,7	1	20	33	23,4
TOTAL	94	100	42	100	5	100	141	100

ANALYSIS AND RESULTS

SURVEYS **TEACHERS VS STUDENTS**

IN COMMON

- They don't know anything about the period of transition and feminism in Lleida.
- They are in favour of including the history of feminism in Lleida at the curriculum.
- They find it useful to carry out educational activities to eradicate masculinity.
- They differentiate sex and gender.
- They show ignorance about some aspects included in the Trans Law.

ANALYSIS AND RESULTS

SURVEYS **TEACHERS VS STUDENTS**

DISAGREE ON

- Feminist organizations and chronology of feminist slogans.
- *The Trans Law.*
- Equality and gender discrimination.

ANALYSIS AND RESULTS INTERVIEWS

8 ACTIVISTS OF THE TRANSITION

ANNA
ARIÑO

MERCÉ
CIUTAT

CARMINA
PARDO

MARIA
HUGUET

ELVIRA
SIURANA

CHUS
BORRELL

EUGÈNIA
CAÑUETO

CARME
BELLET

ANALYSIS AND RESULTS

INTERVIEWS

2 PIONEERS OF GENDER STUDIES AT UDL IN THE 90'S

AN EXPERT
RESEARCHER ON THE
SUBJECT OF MY
RESEARCH ESSAY

MAITE OJER

Ma ÁNGELES
CALERO

SÍLVIA
PUERTAS

ANALYSIS AND RESULTS

INTERVIEWS **KEY TOPICS**

- 1) **Life** trajectory
- 2) **Political dimension**: experiences of the democratic transition and experiences in political movements and their relationship with feminist ones.
- 3) **Feminist activism**
- 4) Reflection and **balance** of the feminist successes or milestones achieved. Assessment of the importance of what has been achieved and the social **recognition** obtained.
- 5) **Opinion** on the relationship between feminism and **education**.
- 6) Assessment of the positions of current feminism and the **"controversial" issues** being debated today.

ANALYSIS AND RESULTS

INTERVIEWS

✓ CLANDESTINE WORK

- They supported women who needed their help when reporting abuse
- They provided material means to help women in case of pregnancy interruption
- They strived for more dignified living conditions in the poorest neighborhoods, offering them a space to be treated individually

✓ SIED: Interdisciplinary Seminar on Women's Studies- Gender perspective Research- at the University of Lleida,1990

ANALYSIS AND RESULTS INTERVIEWS

- 1) Diverse familiar background
- 2) Different political and social ideology
- 3) Antagonist attitudes : tolerance versus sexism
- 4) Marked political preferences : left-wing politicians/ radical feminists
- 5) Deep interest in political issues in the 1970s, **highlighting the *First Feminist Conference in Barcelona***

ANALYSIS AND RESULTS

INTERVIEWS

- 6) They manifest not having suffered direct discrimination in the professional field, but have been treated in a different way compared to their male colleagues
- 7) They claim an improvement, but there is still a long way to go
- 8) They allege abortion, contraception and divorce to be the most recurrent demands
- 9) They stand out left-wing parties were also sexist, as was society itself
- 10) They lack not having received any kind of recognition from the official institutions in Lleida or from society

ANALYSIS AND RESULTS

INTERVIEWS

- 11) They suggest feminism should “step” at schools, and would like to share their experiences with the teenage community
- 12) They strongly believe feminism has changed its course
- 13) They hold feminism is in fashion today
- 14) They believe there should be a law that defends the rights of transgender people, but none of them have a fully formed opinion
- 15) They absolutely allege gender is a social construct and sex a biological reality.

DISCLOSURE WEB PAGE

HOME

INICI INTRODUCCIÓ CONTEXT HISTÒRIC PERFILS GALERIA ACTIVITATS

DEL GRIS AL VIOLETA

El moviment feminista de la transició a Lleida: la part de la història que no s'ha explicat

Que res ens limiti, que res ens defineixi, que res ens subjecti, que siguem nosaltres qui creem els lligams amb el món: que la llibertat sigui la nostra pròpia substància!

(adaptació de "Rien ne nous limitait, rien ne nous définissait, rien ne nous assujettissait, nos liens avec le monde c'est nous qui les crèions, la liberté était notre substance même", SIMONE DE BEAUVOIR, La force de l'âge 1960)

CARME BELLET ROCA

CHUS BORRELL FELIU

MERCÈ CIUTAT VALERO

MARIA HUGUET RECASENS

DISCLOSURE WEB PAGE

INTRODUCTION

INTRODUCCIÓ

OBJECTIUS

La meva investigació parteix de la hipòtesi que la pròpia gent de Lleida, i encara més els i les adolescents, desconeix totalment el paper que van jugar algunes dones d'esquerres i feministes en els anys de la transició democràtica a Lleida.

El principal objectiu plantejat, doncs, en aquest treball és investigar el paper de les feministes lleidatanes durant la transició democràtica i reivindicar-lo, donant-lo a conèixer a l'alumnat del meu centre.

Per aconseguir aquest objectiu general y demostrar la hipòtesi de partida, es va proposar uns objectius concrets:

- Descobrir quin és aquest paper, a través de la consulta de fonts de fonts documentals i, sobretot, la pròpia veu de les protagonistes.
- Determinar les relacions entre la lluita feminista i els esdeveniments polítics i socials d'aquest període històric de la transició.
- Conèixer quina va ser la repercussió d'aquest moviment feminista i revolucionari durant la transició en el sorgiment dels estudis feministes a la Universitat de Lleida.
- Determinar fins a quin punt arriba el desconeixement de la població lleidatana (jove i no tant jove) sobre aquesta qüestió.
- Crear alguna mena de material divulgatiu o pedagògic per a l'alumnat, o per al públic en general, per donar a conèixer aquesta contribució del feminisme lleidatà.
- Conèixer l'opinió d'aquesta generació de feministes "històriques" sobre el rumb que estan seguint els nous feminismes i què poden aportar a les noves generacions feministes
- Establir una genealogia feminista a la ciutat de Lleida.

MARC CRONOLÒGIC

El marc cronològic de la recerca anirà, doncs, de 1975 a 1985 o 1988, coincidint amb creació del SIED i el marc geogràfic es limitarà a la ciutat de Lleida: les accions feministes de dones lleidatanes en el context de reivindicació que van viure els moviments socials durant la Transició democràtica.

DEL GRIS AL VIOLETA, PER QUÈ?

S'ha triat el títol Del Gris al Violeta per fer referència a dues realitats. El gris vol evocar la grisor del temps foscos del franquisme, la repressió, la falta de llibertats, la penosa condició jurídica i social de la dona, etc. És en aquesta realitat que el feminisme es va anar forjant i, malgrat les dificultats, va florir ja a la transició com una flor violeta enmig de tanta grisor.

CONTEXT HISTÒRIC

CRONOLOGIA DEL FEMINISME A LLEIDA

Com diu J. Serra (2015: 39-40), “a Lleida, els nous moviments socials”, entre els quals inclou el feminisme, “van estar influenciats pels partits d’esquerres en els seus inicis i, posteriorment, van esdevenir més autònoms en centrar les seves demandes més enllà del concepte de classe”. Segons aquest autor, el feminisme “neix estretament vinculat a partits de l’esquerra marxista que integraven la lluita de la dona dins del concepte de revolució social. Les principals reivindicacions es dirigien cap a la despenalització de l’adulteri, la legalització dels anticonceptius, l’educació sexual, una llei del divorci i l’avortament legal, entre d’altres.”

El 1974 se celebra una assemblea de tall feminista a l’edifici Païl·las, en la qual participa tot un seguit de dones que després esdevindran les líders del moviment feminista a la ciutat.

Segons recull Ojer (2014: 27), una d’elles, Anna Ariño, que en aquell moment militava al PSUC, encara en la clandestinitat, parla sobre la situació de les dones dins el seu propi partit i recorda: “començo a sospitar que l’arribada de la democràcia no portarà la igualtat”.

Per la seva banda, Montse Ibàñez afirmava que “com a joves dintre de moviments polítics i reivindicatius, la caiguda del règim va suposar prendre consciència que com a dones érem discriminades dins dels propis partits i moviments antifranquistes”.

I en aquest context, la celebració de l’Any internacional de les dones el 1975 va tenir un gran impacte social, reflectit en la pròpia premsa local, com ho demostren les 6 pàgines que el *Diario de Lérida* li dedica en apartat especial aparegut el 7 gener (amb un article-columna de Carmen Castro), el 4 de maig (amb un reportatge especial de 4 pàgines), i el 14 d’agost, en la secció d’opinió, en dos articles: un sobre la mare soltera d’E. Llinàs i un altre, sobre “el varón domado” de F. Ahumada.

L’Asociación de Mujeres Provincial de Lleida (AMPL)

És a partir d’aquestes trobades i assemblees que naixerà l’Asociación de Mujeres Provincial de Lleida, que serà la primera associació feminista lleidatana, donada d’alta el 1976, amb 50 associades, bàsicament del barri de Cappedon, sota la influència del Partit del Treball de Catalunya (PTC).

Entre les principals impulsores d’aquesta Associació estava Isabel Crespo Gredilla, com a presidenta i, com a altres líders d’aquesta associació, Maria Huguet, Mercè Ciutat, Montse Ibàñez i Carme Molet, entre d’altres (Ojer, 2014:28).

L’Asociación de Mujeres Provincial de Lleida (a partir d’ara, AMPL) contacta amb altres organitzacions ciutadanes, com ara les diferents Associacions de Veïns i Veïnes per organitzar actes conjunts per denunciar i resoldre problemes als barris, com l’educació, el control de preus per part de l’Ajuntament, participació en el pla d’ordenació i planificació urbana.

DISCLOSURE WEB PAGE

PROFILES

CHUS BORRELL FELIU

"No volem ser com els homes, volem sostenir la diferència, perquè som diferents."

Va néixer el 1953 a Lleida.

Formació acadèmica: Llicenciada en Lengua y literatura española -Filologia

Professió:

Coach i Project Manager en Lideratge Femení. Terapeuta gestalt i professora de Mindfulness. També és experta en Programació Neurolingüística. Des dels anys 90 es dedica a acompanyar i guiar persones en processos de creixement personal.

Representante del CNDC en conferencias internacionales de la ONU (New York) 2008, 2009. Project manager de proyectos formativos certificados en el ámbito del desarrollo de las personas y las organizaciones.

Actualment i des de 2005 és Directora executiva de Coaching Lleida, escola de desenvolupament i lideratge. Mentor coach del programa de formació de coaches transformacionales del centro de coaching cristina naughton y coordinadora de la formación en Lleida. Terapeuta gestalt y tutora de formación del programa certificado por la AETG. Profesora de meditación. Co-creadora del método e-radical estrés. Formadora.

Any inici activisme feminista:

Principals activitats o entitats feministes en què ha participat:

Ferré, p. 118: Va participar el 5 i 8 de 1975 a les I Jornades per l'Alliberament de la Dona, celebrades al Col·legi Montpel·lier, al barri de la Concepción de Madrid, com a membre de la Comissió de la Dona de l'ONU, representant de Baix Llobregat, en unes jornades decisives per a la història del feminisme a Espanya: "A Madrid vam estar-nos en un convent, cinc-centes dones, l'Any Internacional de la Dona de les Nacions Unides, el 1975. Vam fer unes jornades i allí vam prendre unes decisions de divulgar, de fer col·lectius arreu de l'Estat, i ens coordinàvem amb les dones de tot l'Estat. Allà hi vam anar com a Col·lectiu Feminista. De fet, allà encara no havíem fet LAMAR, perquè va ser després de les Jornades Catalanes de la Dona, el 1976. Jo, que ja estava al Departament de la Dona de l'ONU, hi vaig anar com a representant d'aquest departament. Ara, hi havia moltes dones que encara no s'havien organitzat i anaven a títol individual. Va ser un aforament molt potent, perquè, a més a més, era clandestí."

Organitzadora de les Jornades feministes catalanes el 1976, any en què també va ser fundadora del col·lectiu LAMAR, grup de Lluita Antiautoritària de Dones Antipatriarcales Revolucionàries.

Ferré, 195: El maig del 1976 els col·lectius de Barcelona i Madrid es trobaven en un procés de clarificació teòrica sobre l'articulació del discurs de la dona com una classe social. Ambdós col·lectius s'emmirallaven en el feminisme radical nord-americà. La forma que havia de prendre l'Estat espanyol en la nova etapa democràtica també era motiu de debat en el si del Col·lectiu Feminista de Barcelona, que considerava que s'havia de lluitar per l'establiment d'un sistema republicà. Algunes de les integrants no trobaven prioritària aquesta discussió perquè el primer que s'havia de fer era allunyar-se de l'estat patriarcal i, en segon lloc, perquè el que s'havia de discutir eren els problemes de les dones. Aquest grup dissident, encapçalat per Chus Borrell, va escindir-se del Col·lectiu i va formar una nova organització: LAMAR (1976). Les inicials del grup significaven Lluita Antiautoritària de Dones Antipatriarcales Revolucionàries. Després també van utilitzar les sigles per identificar-se amb la mar, com a símbol de la feminitat, amb les onades i les marees que segueixen el cicle lunar, igual que la menstruació de les dones. Consideraven el feminisme com una activitat revolucionària davant la societat perquè implicava un canvi en tots els àmbits;

Entrevista

27 de juliol de 2021

1. On vas néixer?

A Lleida l'any 1953 el 12 de febrer.

2. Com era el teu entorn familiar, social, etc durant la teva infantesa i joventut? Els meus pares venen de la muntanya, del Pirineu Lleidatà, i jo em vaig criar aquí a Lleida. Anava al col·legi de Les Dominiques, bueno, al Pare Coll, aquí a la vora de la catedral i bé, una infantesa molt tranquil·la. Bueno, vaig tenir dues germanes més i amb una ens portem 2 anys i, mentre estàvem vivint aquí al carrer Cavallers número 6, vaig poder anar a classe. M'acompanyava la meva àvia paterna i va ser molt bonic. Jo era molt mística de petita, m'agradava molt tota la part de la religió, tot això.

3. Aquest entorn personal va promoure o incitar el teu posicionament feminista? Diguéssim que jo anava molt a la muntanya de joveneta, anava a cavall, estava aquesta part naturalista i em sentia una nena lliure, quan anava els estius a Senet, al Pirineu. També teníem un hort aquí Lleida i també m'expandia bastant. Com era la gran, pues prenia la iniciativa; els meus pares eren emprenedors i també em donaven bastant aquesta part d'acció. Sempre em fixava... al ser nena i gran, pues tenia una mica aquest protagonisme i també prenia iniciativa i m'ho van promoure, sobretot la meva àvia paterna.

4. El teu sexe va determinar els teus estudis i/o la teva carrera professional?

No. Jo crec... A veure, a mi m'han agradat sempre... Jo era molt mística, romàntica de joveneta, m'agradava la poesia, m'agradava la natura, m'agradava imaginar, escriure... escrivia el meu diari i, tot seguit, vaig començar ja a llegir. En concret el que sí em va determinar va ser que als 15 anys vaig anar a França, al maig del 68 francès, i allí jo em vaig emportar el llibre de *La dona a Catalunya*, de la Maria Aurèlia Capmany i allà vaig llegir *Le deuxième sexe*, de la Simone de Beauvoir. Jo estudiava francès des dels 10 anys i allí sí que em vaig inspirar. I després veure les dones franceses amb 15 anys amb minifaldes, pololos... i vaig tornar a Lleida ja tota molt radical. Allí vaig començar la meua llibertat.

5. Com et definiries política, social i ideològicament?

A veure jo soc eco-feminista i no prenc cap partit, diguéssim, no pertanyo a cap partit, i per mi, el feminisme és un moviment social de base que inclou tota mena de dones de totes les classes socials i no està englobat dins de cap tendència, diguéssim, política partidista. Sí que en algun moment el col·lectiu feminista es va plantejar de fer un partit feminista i jo en aquell moment estudiava Sociologia política i em vaig escindir justament perquè jo volia que el feminisme fos autònom del partit i que fos radical, referint-se a anar a les arrels.

6. Quan et vas començar a interessar per qüestions polítiques?

Quan tenia 19 anys estava a Barcelona, vaig començar a estudiar Sociologia política en l'època de Franco i vaig estar treballant als moviments de barri de l'Hospitalet i Cornellà, als grups de joves i, allà, amb les noies vam començar a iniciar-nos en el que és l'alliberament de la dona i la sexualitat femenina. De fet, tot el moviment de Self Help, de la Leonor Taboada, que era una mica paral·lel als plannings familiars. Nosaltres el vam promoure perquè la noia fos autònoma de l'autoexploració i pogués conèixer el seu cos i aquests tallers els anàvem a fer a moviments de barri de Barcelona, jo llavors vivia a Barcelona.

9. Quines recordes que eren les reivindicacions més importants d'aquella època?

Sí, la meua filosofia de vida estava molt lligada a l'ésser humà lliure autodepenent, autònom i coorganitzat. Per tant eren moviments de base, assemblearis i col·lectius autònoms. Per tant, allí també les dones estàvem auto-organitzades. De fet, hi havia el moviment *Mujeres libres*, que la Marina sobre això va escriure el seu llibre, i que a Barcelona s'organitzaven com a dones anarquistes. En canvi, no incloïen el feminisme, i aleshores nosaltres el que vam fer és fer col·lectius feministes.

Mira, nosaltres gràcies de l'any internacional de la dona de les nacions unides l'any 75, que encara hi havia Franco, a la primavera, quan es va declarar això, ens vam reunir 200 dones al col·legi d'Advocats de Barcelona i allà vam declarar... pues que era l'any internacional i el moviment feminista a Espanya. Després vam anar a Madrid 500 dones, a un col·legi de monges, amagades, per declarar el moviment feminista espanyol i allà vam iniciar amb lo bàsic: igual drets, salari igual, dret al mateix cos, les lleis, la llei de divorci, de l'avortament, etc.

DISCLOSURE WEB PAGE

GALLERY

GALERIA

DISCLOSURE WEB PAGE

ACTIVITIES

ACTIVITATS

Activitat 1. Una de sopa de lletres. Que vagi de gust!

Busqueu en la sopa de lletres el nom i primer cognom de les feministes lleidatanes de la transició a Lleida i pioneres dels estudis de gènere a la Universitat de Lleida, que apareixen a l'apartat de perfils. En total n'heu de trobar 10. Després escriviu-los a la graella inferior, ordenades cronològicament anotant la seva data de naixement.

M C A R M E B E L L E T A E F V T Y B I P
A I C H U S B O R R E L L M I A E I S I A
N O L I S E R M A R I A S E R R A D E L L
G R O S E R M E A N N A A R I Ñ O I L O T
E O R O S A S R S I L V I A P U E R T A S
L S R C A R M C G O T A R D E M A N Y U O
E E R O N M Y E I M A R I A H U G U E T L
S R E J O A N C B I A R N E S L E T I D O
C O E U G E N I A C A Ñ U E T O R A M E R
A R E M A D R U N I T A A N D R E U I L E
L O T M A R U T L O R U S M A F E I C E S
E M O N T S C A R M I N A P A R D O A E G
R I A S T G H T E I P J Y G R I G R S A I
O E L V I R A S I U R A N A C R E M R E L

Activitat 2. Qui és qui?

Escriu el nom de les feministes de la transició que apareixen a les imatges:

Activitat 3. Endevena de qui parlem...

1. Durant la seva adolescència va viure al barri obrer de Bonavista a Tarragona. Allí, va experimentar un creixement del seu compromís polític i social, a través d'un Teleclub ubicat en uns baixos de l'església cedits pel capellà Faustino Arnal: allí va començar a descobrir les mancances que tenia el barri i es va iniciar en l'activisme veïnal i en la política.
2. Aquesta advocada va ser regidora del PSC a la Paeria entre 1983 i 1987 i entre 1989 i 1991. El 2018 es va convertir en la primera dona capitana d'una de les comparses de Moros i Cristians a la ciutat de Lleida.
3. Aquesta lluitadora feminista va ser fundadora del Grup de dones de Lleida. Com a historiadora ha exercit la docència al llarg de 36 anys, la majoria dels quals a l'Escola del Treball de Lleida.
4. Aquesta feminista nascuda a Tarragona, va formar part de l'històric Front Nacional de Catalunya (FNC) sota la dictadura i de l'Associació Catalana de la Dona. Actualment participa de les mobilitzacions de l'ANC, és membre del Grup de Dones de Lleida i participa activament a la Marea Lila.
5. Com a secretària de l'ACD a Lleida, al setembre de 1979 va adreçar una carta a l'Ajuntament, reclamant ajuts per a desenvolupar una campanya a favor del divorci per mutu acord davant de la discussió que es preparava al Congrés dels Diputats de Madrid sobre la llei del divorci.
6. Fundadora del col·lectiu LAMAR, grup de Lluita Antiautoritària de Dones Antipatriarcalistes Revolucionàries, va ser representant del CNDC a les conferències internacionals de l'ONU, celebrades a New York els anys 2008 i 2009.
7. Responsable del grup de Dones de Mollerussa, al 1979 va coordinar una taula rodona on van intervenir Empar Pineda i Montserrat Roig. Juntament amb Dones de Balaguer, Mollerussa i Lleida van organitzar una plataforma denominada Coordinadora de Dones de les Terres de Lleida.
8. Catedràtica de Llengua Espanyola de la Universitat de Lleida va distingida al 2021 per la Generalitat de Catalunya amb la menció individual Encarna Sanahuja, que reconeix l'excel·lència en la inclusió de la perspectiva de gènere en la pràctica docent.
9. L'any 1994 va obtenir el premi d'Història Local Josep Lladonosa amb el treball "Artesanes i obreres" i com a investigadora ha format part de diferents projectes relacionats amb la dona i el treball. És coautora, amb Agnès Pardell, del llibre "La integració de la dona al món del treball a les terres de Lleida".
10. El 1977 començà la seva militància en el feminisme autònom, i s'uní a l'OFR (Organització Feminista Revolucionària). I el 1979 es va implicar en la creació del Partit Feminista de Catalunya, del qual ha estat dirigint fins el 2010. A principis dels 80 es va incorporar a Vindicació Feminista, la primera editorial feminista d'Espanya.

	Nom i cognoms
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

Activitat 6. Reflexionem...

1. Quantes de les activistes feministes analitzades es dedicaven professionalment a la docència? Creus que aquesta circumstància té alguna relació amb la seva militància feminista?
2. Consideres que els entrebancs i dificultats que es van trobar en la seva lluita pels drets de les dones durant la transició encara els poden trobar les dones avui en dia? Per què?
3. Busca informació sobre alguna altra feminista de Lleida que coneguis i reflexiona si la seva trajectòria té semblances amb les de les protagonistes de la nostra selecció.

HELENA PUBILL QUINTILLÀ

Soy una alumna de la facultad de Bellas Artes de la Universitat de Barcelona cuyo interés por el feminismo de la transición en Lleida, mi ciudad natal, despertó ya cursando bachillerato, convirtiéndose en la temática de mi proyecto de investigación, un proyecto que ha ido creciendo hasta día de hoy y que pretende seguir haciéndolo y evolucionando.

FINAL CONCLUSIONS

- 1) The initial **hypothesis** has been **confirmed**. The people of Lleida, adults and young, are completely unaware of the role played by some women of political left wing feminists in the years of the democratic transition in Lleida
- 2) It has been specified that these women were very active and that their **struggle** was **decisive** in the turbulent years of the **transition** period
- 3) It has been seen how this feminist and revolutionary movement during the transition nurtured and **encouraged** the emergence of **feminist studies** at the University of Lleida two decades later

FINAL CONCLUSIONS

4) I have concluded that they still have much to say and they can **contribute** with their **experience** in the **future** of feminism.

5) I have designed a web site that, together with my research essay, I hope will contribute to **raise awareness** of the role of feminists in Lleida during the democratic transition so as to **establish a feminist genealogy** in the city of Lleida.

FROM GREY TO VIOLET
THE RECONSTRUCTION OF HISTORY